

GISMARVIK VINDKRAFT AS
Ullandhaugveien 150
4021 STAVANGER

Vår dato: 25.05.2021
Vår ref.: 201402423-161
Arkiv: 517
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Petter Glorvigen

Gismarvik vindkraftverk - varsel om anleggstans ved manglende overholdelse av vilkår om luftfartsmerking

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) varsler Gismarvik Vindkraft AS om at NVE vil vurdere å treffe vedtak om anleggstans fra det tidspunktet turbinene når en høyde på 150 meter.

Drift av turbiner med kontinuerlig blinkende høyintensitetshinderlys vil være i strid med vilkåret om at turbinene skal utstyres med «annen merking». NVE vurderer at det ikke er fremlagt god nok dokumentasjon på at «annen merking» av turbinene vil bli tatt i bruk innenfor en fastsatt frist.

Sakens bakgrunn

Gismarvik Vindkraft AS (GVAS) fikk den 30.09.2013 konsesjon til å bygge Gismarvik vindkraftverk. Vindkraftverkets detaljplan og miljø-, transport-, og anleggsplan (MTA) ble godkjent av NVE den 05.02.2020. NVEs godkjenning av detaljplan og MTA ble gitt med følgende vilkår:

«Dere skal utstyre turbinene med «annen merking», jf BSL E 2-1 § 7, med lys som slås på når luftfartøy har en gitt avstand til vindkraftverket»

NVEs godkjenningsvedtak av 05.02.2020 ble stadfestet av OED i klagevedtak av 05.10.2020. OED ga i samme vedtak konsesjonen virkning som statlig arealplan.

Et av temaene i OEDs klagebehandling var detaljplanens vilkår om at turbinene skal utstyres med «annen merking». Etter en nærmere vurdering av lysmerkingens virkninger for omgivelsene, fastsatte OED følgende tilleggsvilkår for godkjenning av detaljplan/MTA:

«Konsesjonæren kan for en nærmere fastsatt tidsperiode, søke NVE om fritak fra kravet om radarstyrt hinderlys eller tilsvarende lysmerking som kun slås på når luftfartøy er i nærheten, forutsatt at det foreligger god nok dokumentasjon for at et slikt system vil bli tatt i bruk innenfor den frist som fastsettes.»

OED skriver i sin begrunnelse for vilkåret at:

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

«det er GVAS som ved endring av turbindingens har utløst krav om høyintensitetslysmerking. Departementet legger til grunn at høyintensitetslys for Gismarvik vindkraftverk gir en stor ulempe for omgivelsene. Risikoen for at radarstyrt hinderlys eller tilsvarende lysmerking lar seg montere, må derfor ligge hos konsesjonæren. Det er ikke aktuelt for departementet å fastsette vilkår som kan åpne for at høyintensitetslys kan benyttes uten radar uten nærmere tidsbegrensning. Departementet mener derfor det kun kan fastsettes vilkår om høyintensitetslys for en begrenset tidsperiode forutsatt klar dokumentasjon på at et radarstyrt system vil bli ettermontert innenfor en nærmere fastsatt frist».

NVE har bedt GVAS om status for arbeid med å oppfylle vilkåret. I tilbakemelding av 16.12.2020 skriver GVAS at de arbeider for at en løsning skal være operativ ved anleggsstart, men at de vil søke om utsatt frist dersom viser seg at det er mulig.

I februar 2021 mottok NVE informasjon om at Luftfartstilsynet (LFT) arbeider med kravene til «annen merking» av vindturbiner. I LFTs statusgjennomgang til Samferdselsdepartementet av 03.02.2021 redegjøres det for hvilke nye krav som bør gjøres gjeldende. Det understrekes at dagens godkjente anlegg som er basert på aktiv søkeradar alene, eller i kombinasjon med Mode S Extended Surveillance (EHS), ADS-B mottaker, ikke vil være tilstrekkelig for enkelte av forsvarets luftfartøytyper. LFT skriver videre at: *«for at alternativ merking skal kunne godkjennes må det bestå av systemer basert på et aktivt radarsystem og kombinert bruk av bakkeinterrogator for transponder Mode A og C, med tilstrekkelig antall enheter til å dekke området det kreves dekning for (eksempelvis horisontalt 6000m og lavdekning ned til 50 fot). Dette gjelder også der topografisk utforming tilsier at det vil være nødvendig med utstrakt etablering av bakkeenheter for å sikre dekning og teknisk funksjon i henhold til krav».*

Luftfartstilsynet påpeker at de nye kravene vil gi et økt kostnadsbilde, og at det heller ikke vil være mulig med alternativ merking for alle anlegg på grunn av regler for frekvensbruk, topografi og andre forhold som kan påvirke flysikkerheten.

Med bakgrunn i disse opplysningene tok NVE på nytt kontakt med GVAS for å innhente en oppdatert status for arbeidet med vilkåret. GVAS oversendte en statusoppdatering til NVE i brev av 19.04.2021. I brevet skriver GVAS at de venter på avklaringer fra LFT for å kunne utforme systemet. Videre viser GVAS til at LFT ikke tar søknader om godkjenning av «annen merking» til behandling, og at det derfor ikke er mulig å søke om godkjenning på nåværende tidspunkt. GVAS har ikke søkt NVE om fritak fra vilkåret om «annen merking», men opplyser at de arbeider med en teknisk løsning som kombinerer radar og bakkeinterrogator for transponder mode A og C. GVAS mener denne løsningen er i tråd med de nye kravene som skisseres i LFTs statusgjennomgang.

NVE har vært i kontakt med LFT for å innhente deres vurdering av situasjonen og løsningen GVAS skisserer for vindkraftverket. I brev av 11.05.2021 bekrefter LFT at de ikke tar søknader om «annen merking» til behandling. Årsaken er at det ikke er avklart hva som må hensyntas ved behandling av søknader. LFTs arbeid med avklaringene er omfattende og kan ta tid. Videre skriver LFT at de ikke kan svare nøyaktig på når en søknad fra GVAS kan tas til behandling. LFT tar sikte på at saksbehandlingen kan gjenopptas innen utgangen av 2021. Når det gjelder muligheten for godkjenning av løsningen for Gismarvik vindkraftverk, viser LFT til at kravene ennå ikke er fastsatt. Ved vurdering/saksbehandling av denne typen anlegg må LFT ha oversendt dokumentasjon av dekningsområde, bekreftelse på lavdekning, safemode funksjon, plan for kontrollflyvning osv. Listen er ikke uttømmende.

NVEs vurdering av status for oppfyllelse av vilkåret

GVAS anslår at de vil starte arbeidet med montering av turbinene i juni 2021. Turbinene skal være ferdig montert i løpet av august. Basert på LFTs statusgjennomgang og tilsynets konkrete vurdering av

Gismarvik vindkraftverk, er det etter NVEs vurdering ikke sannsynlig at «annen merking» vil kunne godkjennes i tilknytning til idriftsettelse av vindkraftverket. Videre er det ikke mulig å forutsi til hvilket tidspunkt «annen merking» eventuelt kan godkjennes av LFT. Det er også usikkert om «annen merking» noen gang vil kunne godkjennes for bruk i vindkraftverket.

Drift av vindkraftverket med permanente hinderlys vil være i strid med godkjenningsvilkårets første punktum om at turbinene skal utstyres med «annen merking», jf. BSL E 2-1 § 7. Vi minner om at kravet til kontinuerlig blinkende høyintensitetslys slår inn når turbinene når en høyde på 150 meter. Merkeplikten gjelder også under oppføring/konstruksjon av turbiner, men LFT åpner for midlertidig merking frem til vindkraftverket er ferdigstilt med permanente hinderlys tilknyttet. Slik NVE forstår det, har LFT ingen frist for hvor lenge turbinene kan driftes med midlertidig merking etter at de ferdig bygget, men vi legger til grunn at permanente hinderlys skal tilknyttes snarest mulig. På samme måte legger vi til grunn at «annen merking» skal være i drift snarest mulig. Vilkåret om «annen merking» er satt for å avbøte lysvirkningene, og systemet bør derfor være operativt i samme tidsrom som *vindkraftverket er ferdigstilt med permanente hinderlys tilknyttet.*

Godkjenningsvilkåret åpner for at det kan søkes fritak for kravet om radarstyrt hinderlys eller tilsvarende lysmerking for en nærmere fastsatt tidsperiode. Et eventuelt fritak forutsetter at det foreligger klar/god nok dokumentasjon på at et slikt system vil bli tatt i bruk innenfor den frist som fastsettes. GVAS har ikke søkt om slikt fritak for kravet, men skriver at de venter på avklaringer fra LFT for å kunne utforme systemet. GVAS mener løsningen de vil anskaffe er i samsvar med kravene LFT beskriver i bakgrunnsnotatet. NVE viser til at LFT ennå ikke har fastsatt kravene og det på nåværende tidspunkt ikke er mulig for LFT å vurdere om løsningen kan godkjennes.

Med bakgrunn i GVAS statusoppdatering og LFTs tilbakemelding til NVE, mener vi at det ikke er fremlagt god nok dokumentasjon på at «annen merking» vil bli tatt i bruk innen en fastsatt frist. Drift av Gismarvik vindkraftverk uten lys som slås på når luftfartøy har en gitt avstand til vindkraftverket, og uten slikt fritak som angitt i godkjenningsvilkårets annet punktum, vil være i strid med godkjent detaljplan og MTA. NVE vurderer derfor å treffe vedtak om anleggstans fra det tidspunkt turbinene når en byggehøyde på 150 meter.

Vilkåret om luftfartsmerking er satt av OED i klagevedtak av 05.10.2020. OED har i vedtaket vurdert virkingen av permanente høyintensitetslys. OED la til grunn at høyintensitetslys gir en for stor ulempe for omgivelsene. Det var ikke aktuelt for departementet å fastsette vilkår som kunne åpnet for at høyintensitetslys kunne benyttes uten radar uten nærmere tidsbegrensning. Drift av turbinene med kontinuerlig blinkende hinderlys uten en tidsbegrensning forutsetter derfor en endring av vilkåret. NVE har ikke myndighet til å endre punkter som har vært avgjørende for OEDs klagevedtak. Etter en samlet vurdering av OEDs vedtak med begrunnelse, legger vi til grunn at OED som overordnet forvaltningsorgan, i denne konkrete saken, har tatt endelig stilling til vilkåret om luftfartsmerking. Etter at OED fastsatte vilkåret har LFT klargjort sin praksis og varslet at de arbeider med nye krav til «annen merking». LFT behandler ikke søknader om godkjenning på nåværende tidspunkt. Overholdelse av vilkåret forutsetter at en søknad om godkjenning av «annen merking» behandles av LFT. Drift av vindkraftverket med kontinuerlig lysmerking forutsetter en endring av vilkåret fastsatt av OED. En eventuell anmodning fra GVAS om endring av vilkåret må etter NVEs mening rettes til OED.

Varsel om stans

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) varsler Gismarvik Vindkraft AS om at NVE vil vurdere å treffe vedtak om anleggstans fra det tidspunktet turbinene når en høyde på 150 meter.

Drift av turbiner med kontinuerlig blinkende høyintensitetshinderlys vil være i strid med vilkåret om at turbinene skal utstyres med «annen merking». NVE vurderer at det ikke er fremlagt god nok dokumentasjon på at «annen merking» av turbinene vil bli tatt i bruk innenfor en fastsatt frist.

Et eventuelt vedtak om anleggstans vil ha hjemmel i energiloven § 10-1 første ledd, første punktum.

Frist for uttalelse

Dere kan uttale dere til dette varselet innen 15.06.2021. Det er særlig viktig at dere korrigerer/supplerer faktiske opplysninger som gjelder saken. Dersom uttalelsen ikke er kommet til NVE innen fristen, vil NVE legge til grunn de opplysninger vi har i saken.

Med hilsen

Anne Rogstad
fungerende direktør

Øyvind Leirset
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Luftfartstilsynet
Olje- og energidepartementet
SOLVIND PROSJEKT AS v/Bjørn Hjertenes
Tysvær kommune